

kai aš buvau malalietka

tą pavasarį tarsi susitarusios užsimanėme, kad kažkas pagaliau nutiktų, kažkas pasikeistų, todėl pradėjome plėsti savo teritorijas: kiemo, šulios ir žmonių, kuriuos ten kasdien sutikdavome, nebeužteko, darėmės godžios, reikėjo daugiau. juokingai skamba – godžios keturiolikmetės, bet mes iš tiesų jautėme alkį. tada – 1997 – dar tęsėsi modelių ir visokių misių bumas, visos aukštesnės nei 170 cm ir plonesnės nei 51 kg veržėsi į kastingus, o didžiausias komplimentas buvo „atrodai kaip modelis“. buvimas modeliu reiškė vyresnį bachūrą su tačke, aptemptus madinčius į apačią kiek plėtėjančius džinsus, aukštakulnius ir plokščią pilvą atidengiančią maikę, ir dar mokėjimą rūkyti, tūsus, naktinius klubus, tai, kur niekada anksčiau nesilankėme, bet jautėme, kad privalome būti. tik kaip ten patekti? gal todėl visai neatsitiktinai kartą iš kalbos išėjo, kad krasnūchos kačialkėje, pačiame krūčiausiame fitneso klube, trenere dirba vikos, mano tuo metu antros pagal gerumą draugės, pusbrolio pana, kuri neva labai faira ir net kartą vikai užsiminė, kad ateitų pasportuoti. vika viena

eiti nediršo, todėl pasikvietė mane. nors iš tiesų ne fitneso norėjome – buvo įdomu ir pačioms pasirodyti, ir į kitus paspoksoti.

ruošėmės rimtai. anksčiau abi lankėme aerobiką ledo rūmuose ir žinojome, kad krūčiausia apranga – spalvotos blizgančios timpos ar tiesiog blizgančios kūno spalvos pėdkelnės ir ant viršaus vientisa maudymkė. neseniai buvau metusi baletą, bet vis dar galėjau tilpti į savo triko, tačiau vika išjuokė mane, kad jei taip eisiu, tai tik gėdos pridarysiu sau ir jai, nes triko buvo trikotažiniai ir neblizgėjo, žodžiu, kaimas. po ilgų svarstymų, kaip čia būtų geriau, ji paskolino savo „speedo“ maudymuką, kuris nebuvo labai krūtas, nes juodas, bet prie ryškiai ružavų timpų atrodė neblogai, o pati pasirinko, žinoma, dviejų dalių specialų aerobikos kostiumėlį – timpos ir sportinis liemenukas su saulėgražas primenančiomis gėlėmis. prieš eidamos į kačialkę susitikome pas mane ir dar kartą pasimatavome aerobikos kostiumus. kritiškai viena kitą apžiūrėjusios konstatavome, kad vikos kojos geros, bet storas pilvas, tarp sportinio liemenuko ir šortukų pasilenkus susimeta rinkė, o mano riebios šlaunys ir blauzdos – kad ir kaip kraipiausi, niekaip nepavyko atsistoti taip, kad tarp šlaunų pasidarytų bent šioks toks tarpas. taigi, atrodėme daugiau mažiau lygios – nekažką, bet ir ne visai žostkai.

nors buvo paprastos dienos popietė, žmonių kačialkėje bilen kiek, tai pasistumdėme, prie veidrodžių patūpčiojome, o ant staklių net nediršome lipti. tada vyko aerobikos pamoka. kaip visada naujoje grupėje, nemokėjome judesių, malėmės kaip durnės, be to, buvo gana sunku. priešais mane trypčiojo žymi ilgakojė manekenė, praeitą mėnesį ji valgė braškes su grietinėle ant „panelės“ viršelio, o jai tarp šlaunų švietė toks tarpas, kad, atrodo, tilptų dar viena koja, ir tai visiškai atpirko faktą, jog trypčiojo ji ne į ritmą. o mane kaskart veidrodyje pamačius savo

šlaunis apimdavo liūdesys, kuris apmalšdavo tik nužvelgus vikos tariamą rinkę. visos, išskyrus mus, atrodė gražios, vyresnės, su visu makiažu, dažytais plaukais, arba labai kūdos, arba atletiškos, stiprios, raumeningos. o mes – malalietkos ir dar beviltiškos tešlės, kurioms čia ne vieta ir kažin ar kada vieta bus. grįžusios iš to liūdesio kioskelyje prie „baldų“ nusipirkome butelį alaus, dvi ledų ir keturias cigaretes – nors abi nelabai mokėjome rūkyti, pratinomės tai daryti kuo dažniau, ypač suvalgius saldumynų, nes nuo rūkymo krenta svoris.

bet tuo viskas nesibaigė. po kelių dienų sėdėjau kieme ant suoliuko su knyga, apsimėčiau, kad skaitau, o iš tiesų laukiau, kol petriui, kurį buvau tragiškai nelaimingai jau antrus metus įsimylėjusi, baigsis pamokos. planavau pasakyti, kad vėl pamečiau namų raktą (nuo ano karto, kai neva pamečiau, buvo praėję keli mėnesiai, taigi išlaukiau deramai), tikėjau, kad pakvies pas save. taip skęstant svajose, kad jau esame pas jį, žiūrime „vivą“ ar plepame, ar gal geografijos atlasus pildome – tai buvo tokia tik mūsų abiejų veikla, kurios niekas nesuprato, todėl man ypač brangu, – prie manęs beveik be garso katiniškai prisėdo staska.

staska – rimčiausias kieme, ir vyresnis už visus, ir jau sėdėjęs, tiesa, tik paauglių kolonijoje. ant suoliuko, kurį vadinome skameika ir kur tais metais vyko visas mūsų gyvenimas, staska ne atsisėsdavo, o užšokęs atsitūpdavo – kartais, kai būdavo blaivas ir neapsipūtęs, užšokdavo taip lengvai, kad sėdintieji net nepajusdavo. jis buvo mažo ūgio, bet atletiškas, labai stiprus: aš už jį aukštesnė, kaip man atrodė, dvigubai, ir sunkesnė, bet kartą pakėlė, persimetė per petį ir bėgom apnešė visą kiemą. buvo smagu – ir dėmesys, ir kad toks stiprus, – bet vis tiek rėčiau ir spardžiausi, todėl jo vilkšunis džinas, matyt, pagalvojo, kad puolu šeiminką, ir įkando man į petį. paskui visi dar porą mėnesių

erzino atsimindami, kaip rėkiau ir spardžiausi, o šuo lodamas lakstė aplink ir vienu metu net atrodė, kad kanda man į galvą, kol staska neišlaikė ir mes nuvirtome. ėjo kalbos, nors niekas iš tikro nežinojo, ar tai tiesa, kad staską dar darželyje pastebėjo iš lengvosios atletikos atėjęs treneris, – tuo metu pradinėse klasėse nuolat ieškodavo sportui, muzikai gabių vaikų. taip jį atrado ir jis aštuonerius metus lankė tą atletiką, net buvo kažkoks jaunių čempionas. dėl atletikos neva jis ir liko toks žemas. o paskui kažkaip viską metė ir pradėjo gyventi kitaip.

prisėdęs staska laiko tuščioms kalboms nešvaistė ir rimtai paklausė, ko ėjau į krasnūchos kačialkę, ar man jau savam kieme nėra ką veikti. žinojau, kad kai kurie žmonės nemėgsta tiesos – tėvas niekada neatleisdavo, jei pasakydavau, kaip yra iš tiesų. bet kai kurie nemėgsta melo. staska buvo kaip tik toks – jam geriau nemeluoti, be to, jis savotiškai manimi rūpinosi, sakydavo, kad esu jo sestronka, net gerbė mano tėvą, nes kartą jis susimušė su staskos tėvu dėl to, kad džinas staugė ir lojo (mūsų butus skyrė tik siena). taigi mano tėvas jiems buvo žmogus, atstovintis už savo žodžius, nors viešai niekaip kitaip jo nevadino, tik „dolbanyj ment“, o tėvas staskos šeimos nevadino niekaip kitaip, tik „degradai ruskiai“. todėl kai staska paklausė, kas nutiko, iškart ir pasakiau tiesą – ėjom, nes buvo smalsu pažiūrėt.

pasirodo, smalsumą sukėlėme ir mes, nes kažkas iš tenykštės chebros pradėjo domėtis, kas mes per vienos, kiek mums metų, iš kur atvarėme. tuomet veikė toks diplomatinis panų tikrinimas: prieš susipažįstant reikėjo sužinoti, iš kokio jos kiemo ir su kuo bendrauja, antraip viskas gali baigtis razborkėmis. apskritai eiti į svetimus kiemus buvo tas pats, kas eiti į svečius: eini, tik jei kviečia arba jei tarp atėjusiojo ir vietinio yra koks nors aiškus ryšys, pavyzdžiui, jei klasiokas, giminė, draugas ar bachūras. o šiaip po

svetimus kiemus geriau nesitrinti. tai staska trumpai ir paaiškino, ir dar apie mūsų garbę, ir tai, kad jei jau nuspręsimė, jog tie bachūrai gali atvaryti, tai paskui jau ir teks mums, tai yra man ir vikai, su jais būti. pati nežinau, kodėl jam pasakiau, kad geriau tegul jie čia neina. staska nusišypsojo ir pasakė, kad visada mane laikė protinga malalietka.

tai buvo komplimentas ir rūpestis, bet tas amžinas buvimas malalietka ir žinojimas, kad niekada nepriklausysiu kiemo chebrai, nes esu ne tik jaunesnė, bet dar ir lietuvė, ir dar mento vaikas, nors mano tėvai kartu negyveno ir mano tėvas net nebuvo tikras mentas, savotiškai gniuždė. mūsų kiemas buvo rusų kiemas, ir tik vieną petrą jie kažkaip iškart ir be jokių išbandymų priėmė. bet petro tiesiog negalėjai nemylėti. jis net su babcėmis sutarė, vis pakalbindavo, paklausdavo apie sveikatą arba pasakydavo, kad va neseniai sutiko kurios nors anūkė ir ji graži, ir tai skambėdavo kažkaip nuoširdžiai, todėl jos jį net vaišindavo cigaretėmis – beveik stebuklas, nes bobutės visų nekenė, nuolat prasivardžiavo kurvomis, kalės vaikais, debilais ir vagimis, ir vos tik kas, kviesdavo policiją arba greitąją. greitoji buvo net blogiau nei policija: kartą iškvietė greitąją krysui, kuris tiesiog sėdėjo prie laiptinės pusiaugulomis, nes ką tik rūsyje buvo uostės klijus, ir tik po lengvo apstumdymo – greitai ligonio ginti susirinko pusė kiemo – jį paliko ramybėje, neišvežė.

nors nelaiškė sava, kieme mane mėgo – taip buvo nuo pat pradžių. net ksiuša su taška visada vadindavo vardu, o mano geriausią draugę svajūnę – tik kriušą. tais laikais rimčiausiai nukentėti galėjai nuo panų, o taška ir ksiuša buvo mūsų kiemo alfos. kartu jos sudarė savotišką duetą. nataša – aptaki, priminė moteris iš rusų klasikų paveikslų, sunkia ilga kasa, kurią kartais persimesdavo per petį, mieguisto žvilgsnio, tarsi visada įsimylėjusi,

létakalbė. ji metais jaunesnė už oksaną ir labai protinga, tik tai nuo visų slėpė, matyt, bijojo būti atstumta. šia prasme man buvo lengviau – nebūdama sava galėjau skaityti kad ir ant skameikos, niekas pernelyg nesityčiojo. kad nataša irgi skaito, sužinojau, kai prasitarė, jog „12 kėdžių“ knyga jai labiau patiko nei filmai. aš „12 kėdžių“ skaičiusi nebuvo, bet man labiau nei filmas patiko „vij“. po to kartais pasikalbėdavome: abi mėgome buniną, gogolį, grimų ir visas kitas baisias pasakas, jai darė įspūdį, kad lankau baletą, kartą išnešiau jai į laiptinę pasimatuoti puantus, bet taška visai nepastovėjo. tačiau tikromis draugėmis, žinoma, netapome – ji niekada pas mane neužėjo, nes niekas nedraugauja su malalietkomis. o oksana priminė alkaną laukinę katę: staigių judesių, ilgų galūnių, greitai užsiplieskianti, baisiai plona, mano mama sakydavo, kad plona, nes dulkinasi su visais kiemo bernais ir net diedais. jos kiek privengiau, gyveno gretimame krosnimis kūrenamame name, oksanos tėvai dirbo „elfoje“, o dabar jau ke-lerius metus buvo bedarbiai, todėl jaučiau prieš ją savotišką pranašumą – ji man visada atrodė šiek tiek nešvari, be to, vilkėdavo nemadingais rūbais.

kartą sėdėjau namie viena, buvo neįtikėtina karšta gegužės pradžios diena, už lango saulė švietė taip, kad net pykino. staiga į duris paskambino. tyliai prisėlinau tik pažiūrėti pro akutę, neplanavau atidaryti, nebent ten stovėtų petras, nes jau buvau pasiekusį tą stadiją, kai bet koks išorinio pasaulio įvykis atliepdavo mano jausmus jam – petro veidą matydavau minioje per pertraukas, jis šmėžuodavo visose nuotraukose, o jei kažkas kalbėdavo apie neišku ką, pirma mintis būdavo, kad kalba apie petrą. todėl nevalingai pagalvojau, kad gal čia jis, tačiau ten buvo oksana. nežinau, kas man užėjo, bet atidariau ir ją pakviečiau. pasirodo, ji atėjo pas staską, bet jo nerado, tai sugalvojo užsukti pas mane. nežinojau,

ar tikėti, man rodos, ji buvo išgėrusi, nes kažkaip keistai šypsojosi ir kalbėjo labai švelniu, pabrėžtinai draugišku balsu. pasikviečiau į savo kambarį mintyse spėliodama, kad gal sužinojo, jog esu įsimylėjusi petrą, pavyzdžiui, gal jai pasakė kriuška, ir dabar atėjo aiškintis, nes jie lyg ir draugavo. kambaryje oksana dairėsi tarsi be nuovokos. įsivaizdavau, kad vertina plakatus, kuriais buvau iškabinėjusi sienas, ir jie man ėmė atrodyti kvaili. kalba nesimezgė. bet staiga ji pamatė lenkiškų žurnalų „barbė“ su iškarpomis ir aprašymais, kaip pasiūti barbei rūbus, krūvą ir tiesiog joje prasmego šūkčiodama „oho, ir šitą turi“, „o šito norėjau visada“, „o dieve, koks grožis“... mane tai tiesiog apstulbino, būčiau mažiau nustebusi, jei ksiuša būtų man trenkusi ar iškeikusi. tų žurnalų niekada nevertinau: mama dirbo profsąjungų rūmuose, ten sekmadieniais vykdavo pašto ženklų, periodikos leidinių, senų knygų, žodžiu, kažkokių antikvarų mugė, kur seni dievai keisdavosi tais dalykais, o ko neišparduodavo, pusvelčiui ar net už dyką atiduodavo, ir mano mama vis tempdavo namo tuos lenkiškus komiksus, meilės romanus, „barbės“ žurnalus, ypač tada, kai ko nors netesėdavo, negrįždavo, kaip pažadėjusi, – tai neva buvo jos atsiprašymas, dėl to pamažu pradėjau tos makulatūros nekęsti.

taip sužinojau, kad oksana yra rankdarbių mėgėja: ji siuvo, nėrė, o ypač mėgo siūti rūbus barbėms. tuo metu ne tik mergaitės, bet ir suaugusios moterys siuvo ir lėlėms, ir sau, profsąjungų rūmuose net vykdavo barbių rūbų siuvėjų susitikimai, kur jos rodydavo ir tas savo lėles, vilkinčias pačių pagamintus rūbus. pasirodo, oksana ten kartą laimėjo prizą už nertą princesės suknelę – tokią pačią nunėrė ne tik lėlei, bet ir sau. taip mes pirmą ir vienintelį kartą pasikalbėjome. pasirodo, ji jau nebesusitikinėjo su petru ir pas staską grįžti negalėjo, nes jis ne toks kvailas ir supratu, jog viskas čia dėl petro, ir, aišku, labai įsižeidė, nebekviesdavo

jos į tūsus, tiesiog ignoravo, ir dėl to ją ignoravo pusė kiemo. o petrą perėmė nataša. nors klausiausi tų istorijų tylėdama, mano veidas, matyt, kalbėjo sava kalba, nes baigusi pasakojimą oksana žengė kelis žingsnius artyn ir šypsodamasi įsisiurbė man į akis – jos akys buvo žalios, apneštos aukso dulkėmis, paakiai pajuodę, atrodė labai pavargusi. akimirką įsivaizdavau, kad ištiesiu ranką ir paglostau jos skruostą, – o tada pasakė: „kai tai karvei nusibos, bus tavo eilė, pamatysi, neliūdėk, bus tau geras pirmas, pamatysi.“ išeinančiai oksanai pasiūliau „barbės“ žurnalų, ji paėmė kelis, paskui kartais užeidavo naujų. bet apie petrą daugiau nekalbėjome. ir ji buvo neteisi – po natašos jis atiteko mano geriausiai draugei kriušai. dabar galvoju, gal ir gerai – tikriausios meilės juk neišsipildo.